

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved Lov Nr. 244 af 6. Maj 1921 blev der aabnet Adgang til at meddele værnepligtige, der under den forrige Verdenskrig havde gjort Tjeneste i en krigsførende Magts Hær eller Orlogsflaade, Fritagelse for Militærtjeneste i Fredstid. Efter den nu afsluttede Krig bør der i Lighed hermed kunne meddeles Fritagelse til værnepligtige, der har forrettet Tjeneste i fremmede Magters væbnede Styrker, ligesom de særlige Forhold under denne Krig gør det rimeligt, at der aabnes Mulighed for iøvrigt at fritage værnepligtige, der af forskellige Aarsager, som staaer i Forbindelse med Krigsforholdene, ikke har aftjent deres danske Værnepligt.

Bestemmelsen i § 1, Stk. 1, sigter først og fremmest til værnepligtige, som har forrettet Tjeneste i allierede Styrker, og det findes ikke rimeligt, at de paagældende paany skal gennemgaa Militæruddannelse. Ogsaa Tjeneste i Aksemagternes Styrker bør i visse Tilfælde kunne medføre Fritagelse, saaledes f. Eks. naar den paagældende har erhvervet dansk Indfødsret i Henhold til Indfødsretslovens § 2 (Lov Nr. 123 af 18. April 1925), men uanset dette er blevet tvunget til at gøre tysk Krigstjeneste.

Der stilles ikke efter Lovforslaget noget Krav om, at Tjenesten i de fremmede Styrker skal have været af en vis Varighed, men det er dog ikke Tanken, at en ganske kortvarig Tjeneste, der ikke kan betragtes som en egentlig Militæruddannelse, skal kunne komme i Betragtning.

Tjenesten skal være forrettet indenfor Tidsrummet 1. September 1939—31. December 1945, men det bør som Regel være en Forudsætning, at Tjenesten er paabegyndt inden den 5. Maj 1945. Værnepligtige, som gennem det dansk-engelske Rekrutteringskontor har ladet sig hverve til engelsk Militærtjeneste, bør saaledes ikke kunne opnaa Fritagelse, selv om Tjenesten

maatte være paabegyndt før 31. December 1945. Spørgsmaalet om disses eventuelle Fritagelse for dansk Værnepligt bør formentlig udskydes indtil deres Hjemsendelse.

Danske, der har opholdt sig i Udlandet — paa Færøerne eller i Grønland —, har almindeligvis været afskaaret fra at aftjene deres Værnepligt under Besættelsen, og en Indkaldelse nu vil gøre Aftjening af Værnepligten langt mere byrdefuld, end naar Aftjeningen sker til normal Tid. Da Udskydelsen af Militærtjenesten ikke skyldes dem selv, bør Fritagelse kunne meddeles, naar f. Eks. Indkaldelse vil bevirke, at den paagældende rykkes ud af sin Stilling eller Erhverv, eller naar hans Alder gør det rimeligt.

For Søfolk vil Forholdene ofte tale for, at Fritagelse meddeles, selv om Indkaldelse nu i og for sig ikke vil være særlig byrdefuld. Tjenesten til Søs vil ofte være foregaaet under saadanne Vilkaar, at Søfolk med Hensyn til Adgangen til Fritagelse bør sidestilles med Krigsdeltagere.

Ogsaa for værnepligtige, der har opholdt sig her i Landet under Krigen, kan det være rimeligt at tilvejebringe Hjemmel til Fritagelse. Dette gælder saaledes for værnepligtige, der i længere Tid har været arresteret af Besættelsesmagten, eller som i en lang Periode har maattet føre en illegal Tilværelse. Fritagelse for Værnepligten vil ofte kunne være af afgørende Betydning for, at de paagældende kan genopbygge en borgerlig Tilværelse, og der foreslaas derfor aabnet Mulighed for i saadanne Tilfælde at kunne meddele Fritagelse.

Fritagelsen gælder ifølge Forslaget saavel første Indkaldelse som Genindkaldelser.

Meddelelse af Fritagelse for Militærtjeneste eller civilt Arbejde i Henhold til nærværende Lovforslag fritager ikke de paagældende for Pligten til at underkaste sig Sessionsbehandling.